

Ìwé Dániẹ̀lì - Ọ̀gọ̀rùn-ún àti Mẹ̀rìnlẹ̀lógójì

Àṣírí Ọ̀lọ̀run Tí A Ṣípáyá: Ìsọ̀dọ̀kan Ìwà-Ọ̀lọ̀run àti Èdà-Èniyàn

Jeff Pippenger

2024-03-21

A ti n ronú lóri itàn tí a sojú rẹ̀ nínú eṣẹ̀ ogójì ti Daniẹ̀lì orí kọ̀kànlá. Ní báyií a n dojú kọ̀ ilà itàn inú eṣẹ̀ náà tí ó n sojú itàn iwo Pùròtẹ́sítàntì ti ẹ̀ranko ayé. A n lo ipapọ̀ ọ̀pá méjì Hesekieli nínú orí kẹ̀tálẹ̀lógbọ̀n gẹ́gẹ̀ bí ibi itọ̀kasí láti dá àṣírí Ọ̀lọ̀run mọ̀, nípasẹ̀ Kristi ní fífi iwà-àtọ̀runwá Rẹ̀ pọ̀ mọ̀ èniyàn, nígbà tí àngẹ̀lì kẹ̀ta bá dé. Lẹ́yìn ilà lóri ilà, ifẹ̀rọ̀rọ̀ àṣírí Ọ̀lọ̀run tí Johanu mọ̀ sí ẹ̀ni tí yòò parí ní àkókò iró ipẹ̀ keje, ni a rán ní pàtò sí Laodikea nípasẹ̀ aposteli Paulu. Èrì Hesekieli, Johanu, àti Paulu bá ara wọ̀n mu pẹ̀lú àṣírí Ọ̀lọ̀run kan náà tí a sojú rẹ̀ nínú ifẹ̀rọ̀rọ̀ Jones àti Waggoner ní oḁún 1888, èyí tí ó jẹ̀ ifẹ̀rọ̀rọ̀ sí Laodikea.

Nítorí mo fẹ́ kí ẹ̀ mọ̀ bí ijàkadì nílá tí mo ní nítorí yín, àti nítorí àwọ̀n tí n bẹ̀ ní Laodicea, àti nítorí gbogbo àwọ̀n tí kò tì rí ojú mi nínú ara; kí a lè tu ọ̀kàn wọ̀n nínú, nígbà tí a bá so wọ̀n pọ̀ ní ifẹ́, àti sí gbogbo ọ̀rọ̀ ọ̀lọ̀rọ̀ tí idánilójú pípé tí imọ̀lára, sí imúmọ̀ àṣírí Ọ̀lọ̀run, àti ti Baba, àti ti Kristi; nínú ẹ̀ni tí a fi gbogbo iṣúra ogbọ̀n àti imọ̀ pamọ̀ sí. Kólósè 2:1–3.

Iṣẹ̀ ètùtù iràpadà, iyeṅ iṣọ̀kan ọ̀pá méjì ti iwà-àtọ̀runwá àti ti èdà èniyàn, bèrẹ̀ nígbà tí àngẹ̀lì kẹ̀ta dé, sùgbọ̀n Pọ̀lù n sọ̀rọ̀ nípa imúṣẹ̀ ikeyin àti pípéye ti iṣọ̀kan ọ̀pá méjì náà, èyí tí í ṣe àṣírí Ọ̀lọ̀run. Nítorí náà, ó fi iránsẹ̀ náà mọ̀ gẹ́gẹ̀ bí iránsẹ̀ sí Laodikià tí ó kọ̀kọ̀ dé ní 1856, lẹ́yìn náà a tún un so ní 1888, lẹ́yìn náà ó sì rí imúṣẹ̀ rẹ̀ pípé ní September 11, 2001. Pọ̀lù fi tẹ̀npìlì náà hàn nínú iwà-èdà méjì, nígbà tí ó gbé àṣírí Ọ̀lọ̀run kalẹ̀, èyí tí yòò parí nígbà iró ipẹ̀ keje. Ó pín àṣírí náà sí orí kan àti ara kan.

Ọ̀un ni orí ara náà, ijo: ẹ̀ni tí í ṣe ibèrẹ̀, àkọ̀bì láti inú àwọ̀n ọ̀kú; kí ó lè ní ipò àkọ̀kọ̀ nínú ohun gbogbo. Nítorí ó wu Baba pé kí gbogbo kíkún máa gbé inú rẹ̀; àti pé, nípa ṣíṣe àlàáfíà nípasẹ̀ èjẹ̀ àgbélébùù rẹ̀, nípa rẹ̀ láti mú ohun gbogbo bá ara rẹ̀ làjà; nípa rẹ̀, mo wí, bóyá ohun tí ó wà lóri ilẹ̀-ayé, tàbí ohun tí ó wà ní ọ̀run. Àti ẹ̀yin, tí ẹ̀yin jẹ̀ àjẹ̀jì rí, tí ẹ̀ sì jẹ̀ ọ̀tá nínú ọ̀kàn yín nípa iṣẹ̀ búburú, sùgbọ̀n nísinsin yíí ó ti mú yín bá ara rẹ̀ làjà nínú ara ẹ̀ran-ara rẹ̀ nípasẹ̀ ikú, láti fi yín hàn ní míímọ̀, láilàbùkù, àti láilàsùn níwájú rẹ̀: bí ẹ̀ bá dúró nínú igbàgbọ̀ ní ipilẹ̀ tí a fi múlẹ̀, tí a sì fi dì mú, tí a kò sì yín kúrò nínú irẹ̀tí ihìn rere náà tí ẹ̀ ti gbọ̀, àti tí a ti wàásù rẹ̀ fún gbogbo èdà tí ó wà lábẹ̀ ọ̀run; èyí tí ẹ̀mi Paulu ti di ọ̀jìṣẹ̀ rẹ̀; ẹ̀ni tí ó n yọ̀ nísinsin yíí nínú ijìyà mi nítorí yín, tí mo sì n fi ara mi kún ohun tí ó kù nínú àwọ̀n ipọ̀njú Kristi nínú ẹ̀ran-ara mi nítorí ara rẹ̀, èyí tí í ṣe ijo: èyí tí a fi mí ṣe ọ̀jìṣẹ̀, gẹ́gẹ̀ bí iṣètò iṣẹ̀ Ọ̀lọ̀run tí a fi fún mi nítorí yín, láti mú ọ̀rọ̀ Ọ̀lọ̀run ṣe. Kólósè 1:18–25.

Kristi ni orí, ẹ̀ni tí ó yẹ̀ kí ó ní ipò àkọ̀kọ̀ nínú ohun gbogbo, ijo Rẹ̀ sì ni ara. Papọ̀, orí àti ara n sojú iṣọ̀kan iwà-àtọ̀runwá pẹ̀lú èdà èniyàn, a sì tún fi ọ̀títọ̀ pàtàkì miiran hàn pẹ̀lú. Ibáṣepọ̀ orí àti ara ni pé, orí ni ó yẹ̀ kí ó ní ipò àkọ̀kọ̀ lóri ara. Pẹ̀lú aráyé, ẹ̀ni tí a dá ní àwòrán Ọ̀lọ̀run, agbára gíga jùlọ̀ (orí) ni ó yẹ̀ kí ó máa ṣàkóso lóri agbára isàlẹ̀ (ara.) Papọ̀ wọ̀n di èdà kan, tàbí gẹ́gẹ̀ bí ọ̀rọ̀ ilẹ̀- míímọ̀ tí a so fún Jóhànù kí ó wọ̀n, wọ̀n n sojú Ibi Mímọ̀ (èdà èniyàn, ara), àti Ibi Mímọ̀ Jùlọ̀ (iwà-àtọ̀runwá, orí). Bí a ṣe so àwọ̀n méjèjì wọ̀nyí pọ̀ sí “ọ̀pá kan”, tàbí ara kan, ni iṣẹ̀ “ètùtù.”

Pọ̀ọ̀lù n̄ bá a lọ:

Nínú èyí ni a ti fi mí ẹ̀ ọ̀jísẹ̀, gégé bí ị̀sètò Ọ̀lórún tí a fi fún mí nítorí yín, láti mú ọ̀rò Ọ̀lórún ẹ̀; àní à̀sírí nàá tí a ti fi pamọ̀ láti ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ ayé àti láti ọ̀dò iran dé iran, sùgbọ̀n ní ị̀sinsin yíi ni a ti fihàn án sí àwọn mímọ̀ rẹ̀: fún àwọn ẹ̀ni tí Ọ̀lórún fẹ̀ jẹ̀ kí a mọ̀ ohun tí í ẹ̀ ọ̀rò ọ̀lá à̀sírí yíi láàárín àwọn aláìkọ̀là; èyí tí í ẹ̀ Kristi nínú yín, ị̀rètí ọ̀go: ẹ̀ni tí àwa n̄ wàásù, tí a n̄ kilò fún gbogbo èniyàn, tí a sì n̄ kọ̀ gbogbo èniyàn nínú gbogbo ọ̀gbọ̀n; kí a lè mú gbogbo èniyàn wá ní pípé nínú Kristi Jesu: sí èyí ni èmi pèlú n̄ sị́sẹ̀ takuntakun, tí mo sì n̄ làkàkà gégé bí ị̀sẹ̀ rẹ̀, èyí tí n̄ sị́sẹ̀ nínú mí lónà alágbára. Kólósè 1:25–29.

Pípé àwọn ẹ̀gbẹ̀rún m̀erínlélógójì nàá, èyí tí n̄ fi “olúkúlùkù èniyàn hàn ní pípé nínú Kristi,” ni “àdiitù Ọ̀lórún,” èyí tí í ẹ̀ sị́sẹ̀kan iwà-Ọ̀lórún pèlú ẹ̀dà èniyàn, tàbí gégé bí Pọ̀ọ̀lù ẹ̀ sọ̀ ọ̀, ni “Kristi nínú” ẹ̀dà èniyàn, “ị̀rètí ọ̀go.” Ní ojọ̀ ị̀rò Kàkàkí Keje nàá ni a mú àdiitù nàá ẹ̀. Nígba tí Hesekieli n̄ dá sị́sẹ̀kan nàá mọ̀, ó lo ọ̀pá méjì, ọ̀kan fún ijọ̀ba àriwá àti ọ̀kan fún ijọ̀ba gúúsù, láti tọ̀ka sí isopọ̀ àpẹ̀rẹ̀ nàá, èyí tí ó dúró fún tẹ̀npilì nípasẹ̀ nọ̀mbà “m̀erindínláàádọ̀ta.” Ọ̀pá isopọ̀ àpẹ̀rẹ̀ ti “m̀erindínláàádọ̀ta,” ni a ọ̀ò darapọ̀ mọ̀ isopọ̀ àpẹ̀rẹ̀ ti “igba méjìdíníni ọ̀gbọ̀n.”

Ọ̀górún-ún méjìdínlógún ni àmi sị́sẹ̀kan iwà-à̀tọ̀runwá pèlú ẹ̀dà èniyàn. Láti itẹ̀jádẹ̀ Bíbẹ̀lì King James ní ọ̀dún 1611 títi dé ifihàn àkọ̀kọ̀ ị̀rànṣẹ̀ Miller ní ọ̀dún 1831, àti lẹ̀yìn nàá itẹ̀jádẹ̀ ị̀rànṣẹ̀ nàá ní ọ̀dún 1833 nínú Vermont Telegraph, ó jẹ̀ ọ̀dún ọ̀górún-ún méjìdínlógún. Ị̀rànṣẹ̀ Miller jẹ̀ imúṣẹ̀ ní ọ̀nà ilàna ti ibísí imọ̀ tí a ti rí gbà láti inú Bíbẹ̀lì, nígbà tí a sí iwé Dániẹ̀lì sílẹ̀ ní ọ̀dún 1798. Ní ojọ̀ ibèrẹ̀ 1611, a tẹ̀ iwé à̀tọ̀runwá kan jáde, àti ní ojọ̀ iparí 1831, itẹ̀jádẹ̀ èniyàn kan wá tí ó dá lóri ọ̀títọ̀ à̀tọ̀runwá tí a ti sí sílẹ̀ ní ọ̀dún 1798.

Àwọn ojọ̀ méta wọ̀nyí kò ọ̀jọ̀ ọ̀dún igba méjìlélógún péré, sùgbọ̀n wọ̀n tún ọ̀jọ̀ itòlẹ̀sẹ̀sẹ̀ ọ̀rò Héberù nàá “Òtítọ̀,” tí a dá sílẹ̀ nípa pípapọ̀ lẹ̀tà àkọ̀kọ̀, ẹ̀ẹ̀kẹ̀tálá, àti ikẹ̀yìn nínú álifábẹ̀tì Héberù láti dá ọ̀rò nàá “Òtítọ̀” sílẹ̀. Itẹ̀jádẹ̀ à̀tọ̀runwá ní ibèrẹ̀ àti itẹ̀jádẹ̀ èniyàn ní iparí, àti 1798 n̄ ọ̀jọ̀ ilosiwájú imọ̀ tí yòò fi hàn ẹ̀gbé àwọn ẹ̀ni búburú kan tí wọ̀n kọ̀ imọ̀ nàá sílẹ̀, tí wọ̀n sì nípa bẹ̀ẹ̀ ọ̀jọ̀ lẹ̀tà ẹ̀ẹ̀kẹ̀tálá, èyí tí í ẹ̀ ààmí isọ̀tẹ̀. Isopọ̀ ọ̀dún igba méjìlélógún nàá ni a fidí múlẹ̀ nínú isisẹ̀ ángẹ̀lì àkọ̀kọ̀, àti isisẹ̀ ángẹ̀lì kẹ̀ta n̄ pèsè ẹ̀lẹ̀rìí kejì.

Ní ọ̀dún 1776, a tẹ̀ iwé à̀sẹ̀ à̀tọ̀runwá nàá jáde, iye Ị̀kẹ̀de Òmìnira, àti lẹ̀yìn ọ̀dún m̀erínlélóogbọ̀n [220], ní ọ̀dún 1996, a tẹ̀ iwé à̀sẹ̀ èniyàn kan jáde, iye iwé ị̀ròyìn The Time of the End. Iwé à̀sẹ̀ èniyàn nàá jáde láti inú ipòsì imọ̀ tí a mú wá ní àkọ̀kọ̀ ọ̀pin ní ọ̀dún 1989, èyí tí, gégé bí ó ti rí pèlú 1798, ẹ̀ sọ̀tẹ̀ sí ihinrere à̀tọ̀runwá tí Ị̀kẹ̀de Òmìnira dúró fún. Ipòsì imọ̀ nàá ní ọ̀dún 1996 fi ojọ̀ ọ̀la Amẹ̀ríkà hàn bí ó ti n̄ pàdànu òmìnira àti idásílẹ̀ tí ó ti kẹ̀de ní 1776 ní ọ̀fin Sunday tí ó sún mólẹ̀. Èyí pèsè ẹ̀lẹ̀rìí kejì pé nọ̀nbà m̀erínlélóogbọ̀n [220] n̄ ọ̀jọ̀ idapọ̀ à̀tọ̀runwá pèlú ẹ̀dà èniyàn, àti pé a gbé ẹ̀lẹ̀rìí kejì nàá kalẹ̀ pèlú àfowọ̀kọ̀ “Truth,” a sì sàpẹ̀rẹ̀ rẹ̀ pèlú ẹ̀lẹ̀rìí àkọ̀kọ̀ nínú itàn ángẹ̀lì àkọ̀kọ̀ (àkọ̀kọ̀), àti ẹ̀lẹ̀rìí kejì nínú itàn ángẹ̀lì kẹ̀ta (ikẹ̀yìn).

1776 tún fi àmi ibèrẹ̀ àkọ̀kọ̀ kan tí ó ọ̀jọ̀ ibèrẹ̀ gidì ti ẹ̀ranko ayé gégé bí ijọ̀ba kẹ̀fà nínú àsọ̀tẹ̀lẹ̀ Bíbẹ̀lì. Nínú àkọ̀kọ̀ imúrasílẹ̀ yẹn, àmi idánimọ̀ ọ̀títọ̀ ni a tún mọ̀ lẹ̀kẹ̀kansi nípasẹ̀ 1776, tí n̄ samisi ibèrẹ̀ Orílẹ̀-Èdè Amẹ̀ríkà, àti 1798 tí n̄ samisi ibèrẹ̀ Orílẹ̀-Èdè Amẹ̀ríkà gégé bí ijọ̀ba kẹ̀fà nínú àsọ̀tẹ̀lẹ̀ Bíbẹ̀lì. Ní àárín itàn ibèrẹ̀ àti iparí yẹn, 1789 samisi lẹ̀tà àárín bí àwọn ilú-àkóni mètálá ẹ̀ fowọ̀sì Ọ̀fin Orílẹ̀-Èdè. Ọ̀kọ̀ọ̀kan nínú àwọn ojọ̀ méta nàá n̄ ọ̀jọ̀ “isọ̀rò” Orílẹ̀-Èdè Amẹ̀ríkà; pèlú

Ìkèdè Òmìnira ní 1776, Òfin Orílẹ̀-Èdè ní 1789, àti Àwọn Òfin nípa Àlejò àti Ìṣòtẹ̀ ní 1798. Itàn yẹn dúró fún ọ̀dún méjìlélógún, èyí tí í ẹ̀ dá m̀wàá tábí idám̀wàá nínú ọ̀dún méjìlélóòrún, nítorí nàá ó tún ń ọ̀jú àmì ị̀ṣòkan Ìwà-Ọ̀lórún p̀lú ẹ̀dá ènìyàn.

Àpẹ̀rẹ̀ rẹ̀ jẹ̀ tí itàn eranko ayé nàá, ẹ̀ni tí a ọ̀pẹ̀júwe pé ó b̀rẹ̀ gégé bí ọ̀dó-àgùntàn (iwà àtòrunwá), tí ó sì parí gégé bí dragoni (ẹ̀dá ènìyàn). Ọ̀dún 1776 b̀rẹ̀ p̀lú Ìkèdè Òmìnira tí ń ẹ̀ àmì iwà àtòrunwá, àwọn Òfin Àjèjì àti Ìṣòtẹ̀ sì ń ọ̀jú fún ẹ̀dá ènìyàn; nínú ọ̀dún méjìlélógún wònyẹn tí ó ọ̀ájú ibèrẹ̀ ijoba eranko ayé nàá gégé bí ijoba kẹ̀fà nínú àṣòtẹ̀lẹ̀ Bíbélì, a ẹ̀ àfihàn iyipadà láti ọ̀dó-àgùntàn sí dragoni.

Ìbèrẹ̀ ọ̀dún egbèrún méjì lónà ọ̀górún-ún m̀arún-ún méjìdínlógún idájó sí ijoba guúsù Juda, ní isopò p̀lú ibèrẹ̀ ọ̀dún egbèrún méjì lónà ọ̀górún-ún m̀eta ti Dániélì orí kejọ, ẹ̀sẹ̀ kẹ̀rinlá. Itẹ̀ m̀olẹ̀ ibi mímó àti ogun ní Juda b̀rẹ̀ ní ọ̀dún 677 ọ̀ájú Kristi, àti àṣòtẹ̀lẹ̀ ọ̀dún egbèrún méjì lónà ọ̀górún-ún m̀eta b̀rẹ̀ ní ọ̀dún 457 ọ̀ájú Kristi, ọ̀dún igba méjìdínlógún lèyin nàá. Ọ̀pá ijoba guúsù Juda ní isopò p̀lú àmì m̀erindínláraádòrin sí ijoba àrìwá, ó sì tún ní isopò p̀lú ọ̀dún egbèrún méjì lónà ọ̀górún-ún m̀eta nípasẹ̀ isopò igba méjìdínlógún.

Paulu sọ̀ pé ọ̀un ni ọ̀jísẹ̀ ị̀ṣètò Ọ̀lórún, lèyin nàá sì ọ̀láyẹ̀ ị̀ṣètò tí ọ̀un jẹ̀ ọ̀jísẹ̀ rẹ̀ gégé bí àṣírí Ọ̀lórún, èyí tí í ẹ̀ Kristi nínú yín, irètí ọ̀go. Ó tún sòrò sí í nípa ọ̀títọ̀ yìi nígbà tí ó ń kòwẹ̀ sí Timotiu.

Láìsí àrìyànjiyàn, ńlá ni àṣírí ìwà-bí-Ọ̀lórún: a fihàn Ọ̀lórún nínú ẹ̀ran-ara, a dá a láre nínú Èmì, àwọn àngẹ̀lì sì rí í, a wàásù rẹ̀ fún àwọn Kẹ̀fèrì, a gbà á gbọ̀ ní ayé, a sì gbà á sókè sínú ọ̀go. 1 Timoteu 3:16.

Níhìn-ín ni Pọ̀lù ti sọ̀ pé àṣírí ìwà-bí-Ọ̀lórún ni pé Ọ̀lórún ni a fi ara hàn nínú ẹ̀ran ara. Ọ̀lórún ni Orí, ẹ̀ran ara sì ni ara. Àṣírí ìwà-bí-Ọ̀lórún ni Kristi nínú onígbàgbọ̀; ó jẹ̀ isopò ìwà-àtòrunwá p̀lú ẹ̀dá ènìyàn. Pọ̀lù nàá sì tún lo àpẹ̀júwe igbéyàwó gégé bí Hóséà ti ẹ̀.

Nítorí àwà jẹ̀ omọ̀ ara rẹ̀, ti ẹ̀ran ara rẹ̀, àti ti egungun rẹ̀. Nítorí èyí ni ọ̀kùnrin yóò fi bàbá rẹ̀ àti iyá rẹ̀ sílẹ̀, a sì so mọ̀ aya rẹ̀, àwọn méjèjèjì yóò sì di ara kan ọ̀so. Èyí jẹ̀ àṣírí ńlá kan: sùgbón mo ń sọ̀ nípa Kírísítì àti ijọ. Èfésù 5:30–32.

Nínú orí ketálélógbòn, nígbà tí Ìṣẹ̀kíélì ń dá májẹ̀mú àwọn ojọ̀ ikẹyin mọ̀, èyí tí í ẹ̀ májẹ̀mú tí a tún ẹ̀ p̀lú àwọn tí a mọ̀ sí egbèrún ọ̀górún-ún m̀erínlélógójì, ó fi àpẹ̀rẹ̀ ị̀ṣòkan ọ̀pá méjì hàn. Àwọn ọ̀pá méjèjèjì wònyí, ilà lóri ilà, ní Hóséà àti àfiwéra igbéyàwó ti Pọ̀lù nínú. Nígbà tí a so wón pò, wón kò gbọ̀dọ̀ jẹ̀ orílẹ̀-èdè méjì mọ̀, bí kò ẹ̀ orílẹ̀-èdè kan ọ̀so, títi láé.

Èmi yóò sì sọ̀ wón di orílẹ̀-èdè kan ní ilẹ̀ nàá lóri àwọn òkè Israẹ̀lì; ọ̀ba kan yóò sì jẹ̀ ọ̀ba fún wón gbogbo: wón kì yóò sì tún jẹ̀ orílẹ̀-èdè méjì mọ̀, bẹ̀ ni a kì yóò tún pín wón sí ijoba méjì mọ̀ rára: wón kì yóò sì tún fi àwọn ọ̀rìṣà wón tábí àwọn ohun irira wón, tábí èyíkéyí nínú àwọn irékojá wón bà ara wón jẹ̀ mọ̀: sùgbón èmi yóò gbà wón là kúrò ní gbogbo ibi igbé wón, níbi tí wón ti ẹ̀; èmi yóò sì wẹ̀ wón mọ̀: bẹ̀ ni wón yóò jẹ̀ ènìyàn mi, èmi yóò sì jẹ̀ Ọ̀lórún wón. Ezekielì 37:22, 23.

Ìsopò pò nínú Ìsíkiélì fi hàn àkókò tí wón kì yóò tún yà sí méjì mọ̀, bẹ̀ ni wón kì yóò sì tún ẹ̀ mọ̀, nígbà tí a bá sọ̀ wón di mímó, àti nígbà tí Ọ̀lórún bá jẹ̀ Ọ̀lórún kan ọ̀so wón, tí wón sì ní ọ̀ba kan ọ̀so. Ní October 22, Ojísẹ̀ Májẹ̀mú nàá wá sí tẹ̀npilì lójìjì láti “wẹ̀” àwọn ènìyàn Rẹ̀ mọ̀. Ó wá láti

gba ijoba kan, tí àwọn èniyàn rẹ̀ gégé bí Pétérù ẹ̀ se sọ nígbà náà yóò jẹ̀ ijoba àwọn àlùfáà àti àwọn oba. Ní ojò náà pèlú ni ọ̀kọ-iyàwó wá sí igbáyàwó, èyí tí ó jẹ̀ àṣírí tí Pọ̀ọ̀lù àti Hóseà tọ̀ka sí, tí ó ọ̀jú idapọ̀ iwà-Ọ̀lórùn pèlú èniyàn. Johanu fi hàn pé àṣírí náà, èyí tí Pọ̀ọ̀lù pè ní “Kristi nínú yín, irètí ògo,” ni a ó parí ní ojò irò àngẹ̀li keje.

Sùgbón ní ojò ohùn àngẹ̀li keje, nígbà tí yóò bèrè sí í fun ipè, àṣírí Ọ̀lórùn yóò parí, gégé bí ó ti kéde fún àwọn ọ̀mọ-ẹ̀yìn rẹ̀, àwọn wòlìi. Ìfihàn 10:7.

Àngẹ̀li keje ni ibànújẹ̀ keta, èyí tí ó dé ní ojò kọ̀kànlá, oṣù Kẹ́sán, ọ̀dún 2001. Àngẹ̀li keje bèrè sí í dún nígbà tí àngẹ̀li keta dé nínú itàn ọ̀dún 1844, tí ó sì n lọ̀ síwájú; sùgbón isòtẹ̀ ọ̀dún 1863 dá isẹ̀ náà dúró kí a má bàa parí i. Àngẹ̀li keta dé, ipè kèrèkẹ̀je sì tún bèrè sí í dún ní ojò kọ̀kànlá, oṣù Kẹ́sán, ọ̀dún 2001, àti ní igbà yìi “àṣírí Ọ̀lórùn” ni a ó “parí.” “Àṣírí” náà ni isòkan iwà-àtòrunwá pèlú ẹ̀dá èniyàn, èyí tí n mú egbèrún kan léní ọ̀gòrin mērin jáde, tí wón sì di àsíà àti ọ̀mọ-ogun Ọ̀lórùn léyìn náà. Nítorí èyí, orí ketàdínlógbón ti Esekíeli bèrè pèlú bí a ẹ̀ gbé Esekíeli lọ̀ sí àfonífojì àwọn egungun gbígbe tí ó ti kú. Àwọn egungun wònyí dúró fún Adventismu Laodicea ní ojò kọ̀kànlá, oṣù Kẹ́sán, ọ̀dún 2001, àti nítorí èyí ni Pọ̀ọ̀lù fi kọ̀ ihinrere rẹ̀ nípa àṣírí Ọ̀lórùn sí àwọn ara Laodicea.

Nítorí mo fẹ́ kí ẹ̀ mọ̀ bí ijàkadì nílá tí mo ní nítorí yín, àti nítorí àwọn tí n bẹ̀ ní Laodicea, àti nítorí gbogbo àwọn tí kò tii rí ojú mi nínú ara; kí a lè tù ọ̀kàn wón nínú, nígbà tí a ti so wón pọ̀ ní ifẹ́, àti sí gbogbo ọ̀rọ̀ idánilójú pípé ti òye, sí imọ̀ ijìnlẹ̀ àdiitú Ọ̀lórùn, àti ti Baba, àti ti Kristi; nínú ẹ̀ni tí a fi gbogbo isura ọ̀gbón àti imọ̀ pamọ̀ sínú. Kólósè 2:1–3.

Èyí pèlú ni àpèjúwe tí Sister White fi kàn mọ̀ àwọn egungun gbígbe tí ó ti kú nínú Ìsíkíèlì.

“Sùgbón kí í ẹ̀ pé àfiwé yìi nikan ti egungun gbígbe ni ó kan ayé, bí kò ẹ̀ pé ó tún kan àwọn tí a ti fi imọ̀lẹ̀ nílá bükún fún; nítorí àwọn náà pèlú dàbí àwọn egungun àròkò inú àfonífojì. Wón ní irísí èniyàn, itòlẹ̀sẹ̀sẹ̀ ara; sùgbón wón kò ní iyè ti ẹ̀mí. Sùgbón ọ̀we àpẹ̀rẹ̀ náà kò fi àwọn egungun gbígbe sílẹ̀ ní kíkàn so pọ̀ nikan sí irísí èniyàn; nítorí kò tó kí ibámu ẹ̀sẹ̀ àti àwòrán ara wà. Ẹ̀mí iyè gbọ̀dọ̀ sọ àwọn ara di aláàyè, kí wón lè dúró ẹ̀sẹ̀, kí wón sì fò sókè sínú isisẹ̀. Àwọn egungun wònyí n ẹ̀sẹ̀pẹ̀rẹ̀ ilé Ísírẹ̀lì, ijọ Ọ̀lórùn, àti irètí ijọ náà ni agbára isojí ti Ẹ̀mí Mímọ̀. Olúwa gbọ̀dọ̀ mí sí orí àwọn egungun gbígbe náà, kí wón lè yè.”

“Ẹ̀mí Ọ̀lórùn, pèlú agbára rẹ̀ tí n sọni di aláàyè, gbọ̀dọ̀ wà nínú gbogbo irinsẹ̀ èniyàn, kí gbogbo isan àti àsopọ̀ ẹ̀mí lè wà nínú imúsisẹ̀. Láísí Ẹ̀mí Mímọ̀, láísí ẹ̀mí imí Ọ̀lórùn, irònú ọ̀kàn máa di òdòjọ̀, iyè ẹ̀mí a sì sòfò. Ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ ẹ̀ni tí kò ní iyè ẹ̀mí ni orúkọ wón wà nínú iwé àkòsilẹ̀ ijọ̀, sùgbón a kò kọ̀ wón sínú iwé iyè Ọ̀dọ̀-Àgùntàn. Wón lè darapọ̀ mọ̀ ijọ̀, sùgbón wón kò so pọ̀ mọ̀ Olúwa. Wón lè jẹ̀ aláápon nínú síṣe àwọn isẹ̀ kan pátó, a sì lè kà wón sí èniyàn aláàyè; sùgbón ọ̀pọ̀ wà láàárín àwọn tí wón ní ‘orúkọ pé iwọ̀ n yè, sùgbón iwọ̀ ti kú.”

“Àyàfi bí iyípadà tòótọ̀ bá wà nínú ọ̀kàn sí ọ̀dọ̀ Ọ̀lórùn; àyàfi bí ẹ̀emí iyè Ọ̀lórùn bá sọ ọ̀kàn náà di aláàyè sí iyè ẹ̀mí; àyàfi bí àwọn tí n jẹ̀wọ̀ òtítọ̀ bá n síṣe lábẹ̀ ilàna tí a bí ní ọ̀run, wón kò tí i bí wón nípasẹ̀ irúgbìn àibájẹ̀ tí n yè tí ó sì wà títi láé. Àyàfi bí wón bá gbẹ̀kẹ̀lẹ̀ òdodo Kristi gégé bí ààbò wón kan ọ̀so; àyàfi bí wón bá n fara wé iwà Rẹ̀, tí wón sì n síṣe nínú ẹ̀mí Rẹ̀, wón wà ní ihòhò, wón kò wọ̀ aṣọ̀ òdodo Rẹ̀. Ọ̀pọ̀ igbà ni a máa n ka àwọn òkú sí àwọn aláàyè; nítorí àwọn tí n síṣe ohun tí wón n pè ní igbàlà gégé bí èrò tiwón, kò ní Ọ̀lórùn tí n síṣe nínú

won láti fẹ̀ àti láti ẹ̀ gégé bí inú rere Rẹ̀.”

“A ẹ̀ afihàn egbé yí dáadáa nínú àfonífojì àwon egungun gbígbe tí Èsékíèlì rí nínú iran.”
Review and Herald, January 17, 1893.

Akókò ni a gbé iránsẹ̀ Laodikea kalẹ̀ fún Èsin Adventi ní ọ̀dún 1856, gan-an ní ọ̀dún nàà tí Oluwa sí imọ̀lẹ̀ tí n tẹ̀sìwájú ti “àkókò méje” nínú Lefitiku orí kẹ̀rindínlógbòn sílẹ̀. Iránsẹ̀ ọ̀dún 1856 nàà, tí ó ní iránsẹ̀ inú kan tí n pe fún irònúpiwàdà, àti iránsẹ̀ ita kan ti àsoṭelẹ̀, ni a kò sílẹ̀ ní ọ̀dún 1863. Iránsẹ̀ Laodikea nípa àṣírí “Kristi nínú yín, irètí ọ̀gò”, ni a tún ẹ̀ ní ọ̀dún 1888 nípasẹ̀ Àwon Alàgbà Jones àti Waggoner, a sì tún fi iránsẹ̀ nàà hàn gégé bí iránsẹ̀ sí Laodikea láti ọ̀wó Arábinrin White.

Léyìn ilà lóri ilà, Èsékíèlì orí kẹ̀tádínlógójì bèrè pẹ̀lú pé a gbé Èsékíèlì nípa ti ẹ̀mí lọ sí September 11, 2001, nibi tí a ti fi iriran Laodicean Adventism hàn án, àwon tí ó ti kú nínú ẹ̀ṣẹ̀ àti irékojá. A so fún un pé kí ó fi àwon iránsẹ̀ àsoṭelẹ̀ méjì ọ̀tọ̀tọ̀ hàn. Èkínní mú ipapò wá, sùgbón àwon ara nàà ẹ̀ ti kú. Àsoṭelẹ̀ kejì pe fún iránsẹ̀ “ẹ̀fúùfù mẹ̀rin” láti mí iyè sínú àwon egungun nàà. Iránsẹ̀ ẹ̀fúùfù mẹ̀rin nàà ni iránsẹ̀ ididì àwon egbèrún ogorùn-un mẹ̀rinlélógójì, èyí tí n fi àwon angẹ̀li mẹ̀rin tí wón di ẹ̀fúùfù mẹ̀rin mú hàn. Sister White so pé àwon ẹ̀fúùfù mẹ̀rin wònyí jẹ̀ “ẹ̀ṣin bínú”, tí n wá ọ̀nà láti já sílẹ̀, nítorí a n dá a dúró. Èsin bínú ti Islam n wá ọ̀nà láti já sílẹ̀ kí ó sì mú ikú àti iparun wá ní ipa ọ̀nà rẹ̀, gégé bí ó ti ẹ̀ ní September 11, 2001, a ó sì tún tú u sílẹ̀ ní ọ̀fin Sunday tí n bọ̀ láipẹ̀.

Ihìn nàà mú àwon òkú-ara wọ inú ogun kan tí ó ṣòkan, tí ó sì dúró lóri ẹ̀ṣẹ̀ rẹ̀. A mú ogun tí ó ṣòkan nàà dide lóri ẹ̀ṣẹ̀ rẹ̀ ní idáhùn sí ihìn angẹ̀li keje, nítorí ní ojú ifonilẹ̀yà angẹ̀li keje, àṣírí igbéyàwò egbèrún kan ó lé mẹ̀rinlélógójì pẹ̀lú Kristi ni a ó mú ẹ̀.

Léyìn nàà, a fi isopò ọ̀pá méjì hàn Èsékíèlì, tí wón di orilẹ̀-èdè kan soṣo. Àwon ọ̀pá méjèjè wònyí ni ijọba àríwá ti Ísírèlì, àti ijọba guúsù ti Júdà, tí a so wón pò gégé bí orilẹ̀-èdè kan soṣo ní iparí àwon àkókò títúká pò wón ti egbèrún méjì ọ̀dún márùn-un lé ogún. Iparí pò wón mú tẹ̀npilì ẹ̀mí wá, èyí tí ọ̀dún mẹ̀rindínlāádọ̀ta sàpẹ̀rẹ̀ rẹ̀ ní ibèrẹ̀ àti ní ọ̀pin àwon àkókò títúká pò nàà.

A ó tẹ̀sìwájú ikékò yí nínú àpilẹ̀kọ̀ tí ó tẹ̀lẹ̀.

“Wón sì jí ní kùtùkùtù òwùrò, wón sì jáde lọ sí aginjù Tẹ̀kóá; bí wón sì ti n jáde lọ, Jèhósáfàti dúró, ó sì wí pé, È gbọ̀ mi, èyin Júdà, àti èyin olùgbé Jerúsálẹ̀mù; ẹ̀ gbàgbọ̀ nínú Olúwa Olorun yín, bèè ni a ó fi mú yín dúró ṣinṣin; ẹ̀ gbàgbọ̀ àwon wòlì rẹ̀, bèè ni ẹ̀ ó sì ẹ̀ sàṣeyorí. 2 Kronika 20:20.”

“È gbàgbọ̀ nínú Olúwa Olorun yín, bèè ni a ó sì fi yín múlẹ̀; ẹ̀ gbàgbọ̀ àwon wòlì rẹ̀, bèè ni ẹ̀ ó sì sàṣeyorí.”

“Aísáyà 8:20. ‘Sì ọ̀fin àti sí ẹ̀rì; bí wón kò bá so gégé bí ọ̀rò yí, nítorí pé kò sí imọ̀lẹ̀ nínú won.’”

“A fi ọ̀rò méjì wònyí síwájú àwon èniyàn Olorun níbi: ipò méjì fún àṣeyorí. Ọ̀fin tí Jèhófà fúnra rẹ̀ ti so, àti ẹ̀mí àsoṭelẹ̀, ni orisun ogbón méjèjè láti tọ̀ àwon èniyàn Rẹ̀ sọ̀nà nínú gbogbo irírí. Deuteronomi 4:6. ‘Èyí ni ogbón yín àti oye yín ní ojú àwon orilẹ̀-èdè, àwon tí yòò wí pé,

Nítòótó, orílẹ̀-èdè nílá yíi jẹ̀ èniyàn ọ̀lọ̀gbọ̀n àti alááyeye.”

“Òfin Ọ̀lórún àti Èmí Àsọtẹ̀lẹ̀ n bá ara wọn lọ papọ̀ láti tọ̀ àti láti gba ijọ ní imọ̀ràn, àti ní gbogbo igbà tí ijọ bá ti mọ̀ èyí nípa sísẹ̀ igbọ̀ràn sí òfin Rẹ̀, a ti rán emí àsọtẹ̀lẹ̀ láti tọ̀ ọ̀ ní ọ̀nà òtító.

“Ìfihàn 12:17. ‘Àjòjì nàà sì bínú sí obínrin nàà, ó sì lọ láti bá iyókù irú-omọ̀ rẹ̀ jagun, àwọn tí n pa àwọn òfin Ọ̀lórún mọ̀, tí wọn sì ní ẹ̀rì Jèsù Krísti.’ Àsọtẹ̀lẹ̀ yíi fi hàn ní kedere pé ijọ iyókù yóò jẹ́wọ̀ Ọ̀lórún nínú òfin Rẹ̀, yóò sì ní ẹ̀bùn àsọtẹ̀lẹ̀. Igbòràn sí òfin Ọ̀lórún, àti emí àsọtẹ̀lẹ̀, ni ó ti máa n yà àwọn èniyàn tòótó tí Ọ̀lórún sọ̀tọ̀ nígbà gbogbo, a sì máa n fi idánwò nàà hàn nípa àwọn ifarahàn isinsin yíi.”

“Ní ojọ̀ Jeremáyà, àwọn èniyàn kò ní ibéèrè kankan nípa ọ̀rọ̀ Mósè, Éljà, tàbí Élíšà, sùgbọ̀n wọn béèrè, wọn sì kò sí apá kan ọ̀rọ̀ tí Ọ̀lórún rán sí Jeremáyà, títi agbára àti ipa rẹ̀ fi di asán, tí kò sì sí imúláradá miiran bí kò ẹ̀ kí Ọ̀lórún kó wọn lọ sí igbèkùn.

“Bẹ̀ẹ̀ gégé bí ó ti rí ní àwọn ojọ̀ Kristi, àwọn èniyàn nàà ti kọ̀ láti mọ̀ pé òótó ni ihinrere Jeremiah, wọn sì mú ara wọn gbà gbọ̀ pé bí àwọn bá ti wà láàyè ní ojọ̀ àwọn baba wọn, àwọn ì bá ti gba ihinrere rẹ̀; sùgbọ̀n ní àkókò kan nàà wọn n kọ̀ ihinrere Kristi sílẹ̀, èni tí gbogbo àwọn wòlìi ti kowé nípa rẹ̀.

“Bí ifiròyìn àngẹ̀lì kẹ̀ta ti dide ní ayé, èyí tí ó yẹ̀ kí ó fi òfin Ọ̀lórún hàn sí ijọ̀ ní kíkún àti agbára rẹ̀, bẹ̀ẹ̀ ni a tún dá ẹ̀bùn àsọtẹ̀lẹ̀ padà ní kíákíá. Ẹ̀bùn yíi ti ẹ̀ ipa tí ó sọ̀ki gidigidi nínú idàgbàsókè àti imú ifiròyìn yíi lọ síwájú.

“Bí iyàtò iròyìn ti dide nípa àwọn itumọ̀ Ìwé Mímọ̀ àti àwọn ọ̀nà isẹ̀, tí a ẹ̀ láti mú kí igbàgbọ̀ àwọn onígbàgbọ̀ nínú ihin nàà bajẹ̀, kí ó sì yorí sí àisòkan nínú isẹ̀ nàà, emí àsọtẹ̀lẹ̀ ti máa n tan imólẹ̀ sí ipò nàà ní gbogbo igbà. Ó ti máa n mú isòkan irònú àti ibámu nínú isẹ̀ wá sí ara àwọn onígbàgbọ̀. Nínú gbogbo ipènjà tí ó ti dide nínú idàgbàsókè ihin nàà àti itèsiwájú isẹ̀ nàà, àwọn tí wọn dúró sìnşin légbẹ̀ẹ̀ òfin Ọ̀lórún àti imólẹ̀ ti Èmí àsọtẹ̀lẹ̀ ni wọn ti sẹ̀gun, isẹ̀ nàà sì ti n gbilẹ̀ ní ọ̀wọ̀ wọn.” Loma Linda Messages, 34.